

Strokovno združenje izvajalcev zdravstvene in babiške nege Slovenije - Professional Nurses and Midwives Association of Slovenia

---

Linhartova 51, 1000 Ljubljana

E – naslov: izvajalci.szizbns@gmail.com

<http://www.medicinske-sestre.si/>

(kontakt: (040) 829 688-predsednik, (031) 684 797-podpredsednica)

Naj zadnja medicinska sestra ugasne luč.

Da. Tako je tudi prav.

Sedaj na jesen, ko postajajo dnevi krajši, noči pa daljše je potrebno varčevati na porabi električne energije in luč zapirati vedno, ko se je v prostoru ne potrebuje.

Enako, kot je potrebno že leta in leta varčevati tako na priznavanju osvojenega znanja, kot tudi plačilu medicinskih sester.

Na medicinskih sestrah se pač da varčevati. Da se tudi narediti vse potrebno, da se v poklicu v lastni državi ne počutijo več pomembne, potrebne in zaželenne.

Kar nekaj deležnikov stremi k temu.

Ob spremembi plačnega sistema v javnem sektorju so namreč »sestrski« sindikati izpogajali zelo nizke izhodiščne plačne razrede za medicinske sestre. Govorili so, da je bilo to največ, kar so lahko dosegli. Tisti, ki znamo primerjati primerljiva delovna mesta v javnem sektorju pa vemo, da temu ni tako.

Postavljena je bila zelo nizka razlika v plačilu med medicinskimi sestrami, ki npr. delajo v splošni ambulanti in tistimi, ki delajo na najzahtevnejših delovnih mestih (npr. enote intenzivne terapije, urgence) – pa brez da bi neko delovno mesto podcenjevali, drugo pa povzdigovali. Žal medicinske sestre na najzahtevnejših delovnih mestih nimajo neke stimulatívne note v plačilu, kot je to npr. pri nosilcih zdravstvene dejavnosti, zdravnikih.

V zadnjih dvajsetih letih se je na področju izobraževanja v zdravstveni negi zgodila tudi t.i. »menjava generacij« oz. prenos poučevanja strokovnih vsebin iz srednješolskega na visokošolski nivo. Veliko strokovnih vsebin, ki so jih v preteklosti v okviru izobraževanja na srednješolskem nivoju osvajale medicinske sestre se je enostavno preneslo na visokošolski strokovni nivo. In s tem je do leta 2012 edina strokovna organizacija eklatantno medicinske sestre s srednješolsko stopnjo izobrazbe kar čez noč oropala naziva medicinska sestra in jih porinila na nivo nekakšnih pomočnikov oz. asistentov – skratka v nekakšno servilno osebje v zdravstveni negi. Za to strokovno organizacijo namreč kaj veljajo le tiste medicinske sestre z visokošolsko (oz. najbolje še kakšno višjo) stopnjo izobrazbe. Popolnoma jasno, kajti višja stopnja izobrazbe v naši državi pomeni tudi višji osebni dohodek, s tem pa tudi višji denarni znesek, ki ga nekdo plačuje nekemu v obili skorajda prisilne članarine.

O prisilni članarini pač govorimo, ker ima v (skorajda) vseh zdravstvenih in socialno-varstvenih ustanovah vrhnji zdravstveno-negovalni management nalogo, da od vsakega zaposlenega v zdravstveni negi doseže včlanitev v točno določeno strokovno organizacijo, in pogosto tudi v točno določeni sindikat.

In kot tretji (a ne zadnji) dejavnik, ki zaposlenim v zdravstveni in babiški negi deluje proti je (pre)pogosta menjava ministrov in ministric za zdravje. Praktično nimamo osebe na tej funkciji, ki bi se lahko dokončno soočila z vsemi anomalijami, ki pestijo naš poklic. Ravno dobro se posameznika sooči s težavami pa se že zgodi odstop ali menjava. Tu pa tam morda nekdo celo uspe sprejeti ali podpisati nek vsiljen in strokovno neuskladen dokument, s katerim se v našem poklicu vzpostavijo le še bolj kaotične razmere.

Sicer vse to morda sploh nikogar ne zanima. Morda glede vsega tega tudi nikomur ni mar. Težko je namreč komu biti mar za besede enih in istih ljudi, ki jih medijo vedno znova in znova vabijo pred mikrofone, kamere oz. katere vedno znova in znova omenjajo v svojih prispevkih.

Vsi mediji pa se niti ne zavedajo, da s tem delajo zgolj brezplačno reklamo organizacij, ki je preko vseh zadnjih dvajset let iz dneva v dan postopoma rušila naš poklic. En sprejeti pravilnik tukaj, en sprejet zakon tam – in kolesje njihovega aparata je mlelo dalje. Iz meseca v mesec. Iz leta v leto. Vse od leta 2004 dalje, ko so njihovi »strokovnjaki« v pristopnih pogajanjih za vstop v EU dosegli neprecenljivo zmago – kot edino sestro, ki jo v naši državi izobražujemo so proglasili zgolj tisto z visoko strokovno izobrazbo. Res velik in pomemben uspeh – uspeh, ki ga danes vsi zaposleni občutimo na lastni koži, občutimo v obliki »razkošja kadra«, ki je zaposlen na področju zdravstvene nege.

Sicer pa drugače v našem poklicu tako ali tako žal ne more biti.

Vse akte, ki govorijo in odločajo o delovnih pogojih in statusu medicinskih sester v naši državi se namreč oblikuje v ozkih krogih, na skrivno, brez možnosti, da bi pri oblikovanju sodelovala celotna stroka.

Čeprav smo ravno v naši strokovni organizaciji bili pobudniki sistemskih rešitev za slovenske medicinske sestre, čeprav smo dosegli nek dogovor, kakšne te sistemske rešitve bodo – pa se je ta dogovor in vse sprejeto vehementno v tajnosti spremenilo v korist ene od strokovnih organizacij in v škodo vseh medicinskih sester v Sloveniji – brez soglasja vseh, ki smo pri pripravi sodelovali. In tudi zaradi tega smo v situaciji, v kakršni smo.

Na žalost pač ima pri vsem vedno in povsod »škarje in platno« v rokah ena in ista strokovna organizacij:

- v Razširjeni strokovni kolegij za zdravstveno nego (kot najvišji strokovni organ za področje zdravstvene nege v naši državi) smejo biti imenovane le članice in člani točno določene strokovne organizacija
- v posvetovalno telo Ministra za zdravje – Strateški svet za zdravstveno nego – smejo biti imenovane le članice in člani te iste strokovne organizacije
- ta ista strokovna organizacija odloča, kakšne pravilnike se bo v imenu celotne stroke sprejelo, kateri sindikati bodo lahko pri tem sodelovali in katere od ostalih sestrskih organizacij se bo iz sodelovanja izključilo (po navadi je to izključevanje trajne narave).

Dejstva, ki pričajo o tem, da so za nastale razmere v zdravstveni negi vendarle odgovorni zgolj tisti, ki na te anomalije opozarjajo.

Če se zgolj pogleda na sprejete akte iz našega področja, so pod vsakim podpisane ene in iste osebe, ena in ista organizacija. Torej je popolnoma jasno, da so sprejeti akti tisti, zaradi katerih smo, kjer smo.

Prst za krivdo ti usmerjajo na vse okrog sebe – ne znajo pa se pogledati v ogledalo, in povsem etično prst v prvi meri usmeriti vase. Potreben je le kanček samokritičnosti, ki pa ga očitno sami ne premorejo.

Medijem se pač že od leta 2012 dalje prikriva dejstva in resnica, da medicinske sestre nismo združene zgolj pod okriljem ene strokovne organizacije, ampak dveh po statusu enakovrednih. Tudi ne moremo pristajati na to, da se zgolj eno osebo v javnosti označuje oz. opisuje kot edino predstavnico stroke zdravstvene nege, glede na to, da sta stanovski organizaciji v naši državi dve.

Vsekakor se z vsem povedanim v medijih ne strinja vsaj tistih 3527 nečlanic in nečlanov največje in najstarejše strokovne organizacije (toliko postopnih izjav namreč do 31.8.2021 hranimo v našem arhivu), pri čemer pa ne gre zanemariti tudi vseh tistih, ki niso članice in člani nobene od obeh strokovnih organizacij zdravstvene in babiške nege v naši državi. Neetično in mimo konteksta verodostojnosti je tudi to, da se za dostojne plače zaposlenih v zdravstveni negi v medijih zavzemajo predstavniki stroke, katerih izključni namen naj bi bil izboljšanje delovnih pogojev medicinskih sester, povrnitev odvzetih jim kompetenc ter priznanje z delom (in ne zgolj s formalnim izobraževanjem) pridobljenih kompetenc.

Za pojasnjevanje in borbo za višje plače so za področje zdravstvene in babiške nege edini kompetentni sindikati. In to vseh pet sindikatov, ki združujejo medicinske sestre, ne pa le eden od petih.

Tudi mi sicer ne moremo mimo določenih zadev, na katere opozarja že največje strokovno združenje.

Dejstvo je, da zaposleni v zdravstveni in babiški negi nimamo priznane niti ene poklicne bolezni – pa so nekatera obolenja popolnoma tipična za naš poklic.

Dejstvo je, da nas je premalo – pa še vedno premoremo ustvarjati delovna mesta, kjer se zaposluje visoko izobražene kadre, ki ne opravljajo nobenega operativnega neposrednega dela ob bolniški postelji in s pacientom.

O tem, kaj in kako naj bi delali žal odločajo osebe, ki že več let (celo desetletij) sploh niso neposredno delale z bolniki. Takšne osebe očitno vse znajo in vse zmorejo – zato dobrodošle v naši sredini, dobrodošle ob bolniški postelji.

Dejstvo je, da nas je premalo – pa se vseeno zaposlenim (medicinskim sestram s srednješolsko izobrazbo) ne dovoli opravljati del in nalog, za katere so se popolnoma legitimno usposobile tekom večletnega neposrednega dela z bolniki.

Dejstvo je, da nas je premalo – pa se vseeno na medicinske sestre prelaga kopica administrativnega dela – čeprav imamo za ta opravila v zdravstvu drugi ustrezno usposobljen, in celo cenejši kader.

Premalo nas je – pa še vedno ne dobivamo nikakršne pomoči kolegic, ki jim edini obseg dela in nalog pomeni pisarna in vzdrževanje stanja fikusa v njej.

Kolegice in kolegi odhajajo na enako plačana delovna mesta izven zdravstvene nege, kjer delajo v lažjih delovnih pogojih. Delodajalci pa zelo pogosto teh zaposlenih niti ne želijo nadomeščati. Če pa jih že želijo nadomestiti objavijo razpise za prosta delovna mesta tudi več kot pol leta kasneje, ko sodelavka/sodelavec odide iz naših sredin. In niso redki tudi primeri, ko navkljub več prijavam na razpisano prosto delovno mesto delodajalec sploh ne sprejme nikogar od prijavljenih.

In voz gre dalje. Medicinske sestre pa se kot elastiko nateguje, da saj zmoremo tudi za tri, da saj znamo, da bomo že naredili, da saj bo bolje.

Tu pa tam nas kdo potreplja po ramenu. Tu pa tam nam kdo nameni (čeprav prisiljeni) nasmeš. Tu pa tam nam celo kdo obljubi, da nam bo pomagal.

Obljube, zavajanja, posmehovanja.

Pa saj imamo debelo kožo. Saj smo tu le zaradi bolnikov. Saj znamo delati zgolj na etični pogon. Saj ne porabimo nič energije. Saj se nikoli ničemur ne odrečemo. Saj moramo včasih tudi pozabiti, da nas doma kdo čaka. Saj....

***

Šov je končan.
Ljudje so zapustili dvorano.
Luči so ugasnile.

Le tam v temnem kotu še vedno brli majhna leščerba.
Nad njo se skrušeno sklanja ženica. In joka.

O, ne jokaj mati. Ne jokaj Florence.
Kajti zgodovina vedno pomni, koga se bomo spominjali in koga se bo pozabilo na njenem smetišču.

predsednik SZIZBNS
Klemen Markeš

Ljubljana, 3.9.2021

